

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 59.

V Ljubljani, v ponedeljek 14. marca 1898.

Letnik XXVI.

Istrske stvari.

(Izvirni dopis.)

Nizkosti italijanskega narodnega sovraštva ni mogoče dati pravega imena: vse kar dela, je tako podlo, da se človeku gnjusi skoro o tem govoriti. In vender bolé, v dno duše bolé ti zbadljaji, ti podli pojavi naših političnih nasprotnikov. Kako bi ne bolelo!

V Plavju v koperskem okraju so si sezidali občinarji na lastne stroške šolsko poslopje, katero je stalo čez 7000 gld. To poslopje že stoji celih 12 let in čaka zistemizacije. Stvar se je zavlačevala in vlekla in vse prošnje od strani občanov niso pomagale nič. Dasi je v občini čez 80 za šolo godnih otrok, vender se vlada ni hotela brigati, da bi bila dala učitelja, tako, da je poučeval na tej pomožni šoli le duhovnik, kadar je bilo slučajno izpolnjeno mesto kapelana. Tako je visela stvar 12 let. Sedaj pa je poslanec g. dekan Kompare sprožil vso reč v istrskem dežel. zboru, a kaj je dobil za odgovor? Izvrstni vladni zastopnik je odgovoril, da se šola ne more zistemizirati, ker mora vlada ustanoviti v občini Škofije dvorazredno šolo, v okrožju 4 kilometrov pa je preveč zahtevati toliko šol. Vidi se iz tega odgovora, da gresta vlada, oziroma njen zastopnik za Istro, roko v roki s poitalijancevalci slovenskega naroda in da je temu tako, je najboljši dokaz sledeče: Občina Plavje je sama na sebi dovolj močna, da ima samostojno šolo, ker je v občini tudi dovolj — čez 80 — za šolo godnih otrok. To je potrdila vlada sama, ko je dovolila pred 12 leti zidati šolo in je tudi nagradila duhovnika učitelja na tej šoli. Ravno tako ima občina Škofje dovolj in še preveč za jedno dvorazrednico godnih otrok in bode ta šola prenapolnjena otrok, ako bodo dohajali še oni s Plavij v Škofije. Znano je sicer, da bode za to

šolo toliko otrok, da bi komaj zadostovala četirirazrednica s štirimi učitelji. Kake bodo toraj posledice tega vladnega koraka, si je toraj lahko misliti. Vsakako bodo otroci s Plavij zanemarjani na tej šoli, na kateri se bode pa najbrže še skušalo poitalijancevati. Najgotoveje pa otroci s Plavij ne bodo mogli dosti izpolnjevati šolske dolžnosti, na čemer jih bode že zadrževala sledeča okolnost. Med Plavjem in Škofijo se nahaja jako nevaren potok-hudournik, ki je ob času slabega vremena in burje nevaren celo odrasčenim. Ta potok bi morali otroci, gredoči v šolo v Škofije, prekoračiti in je neizogibno, da bi se kdo ne ponesrečil.

Mesto, da bi plavijski otroci imeli lepo svojo že zidano in od oblasti priznano kot potrebno šolo, ostaje jim šolsko poslopje prazno, za katero so morali žrtvovati njihovi očetje 7000 gl., zdaj pa bodo morali notri v Škofije, po nevarni poti, v prenapolneno šolsko beznico!

Ali ni to vnebokričeča krivica, katero se dela ubogemu, po omiki hrepenečemu slovenskemu narodu v Istri? In ob razglašanju odgovora vladnega zastopnika, da Plavje ne dobode šole, je italijanska večina škodoželjno ploskala!

Ali si je mogoče misliti bolj strupenih ljudij? In s takimi ljudmi drži naša vlada? Italijanaši dobro vedo, zakaj se vesele tega poraza slovenskega prebivalstva; za to da se iznebe jedne misli več, da si naš narod opomore, da bi ne imeli uzroka, ga zmerjati »inferijornim« — a od vlade je ta čin neopravičljiv.

A vsaka krivica se maščuje, naj ne pozabi tega vlada. Naših sinov nam noče dati mačeha, v šolo, da bi se izobrazili po človeški, a kadar bi trebalo njihove krepke rame, tedaj bodo pa zopet dobri — seveda za branitelja v stiski je še dober Slovan!

(Konec sledi.)

Železnica Divača-Loka.

Govor poslanca Zelena v dež. zboru kranjskem dne 25. febr.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Konec.)

Na dalje bi morali pomisliti i to, da mestu Ljubljani kakor ne dolenski želez. bi ne bila proga Celovec-Loka-Divača v nikako škodo, temveč v korist, osobito pa tistikrat, kader bo dolenska železnica do Karlovca podaljšana; takrat se gotovo i zaželjena preselitev upravnega in prometnega ravnateljstva držav. železnic iz Beljaka v Ljubljano izvrši.

Pomisliti bi morali tudi, da proga Celovec-Tržič-Kranj-Loka te tri kraje obrtniško in trgovinsko povzdigne, bohinska proga pa gotovo oškoduje. Poštevati bi morali tudi to, da deželni prispevek 75.000 gld. za lokalno želez. Tržič-Žerovnica odpade, in da z njim odpadejo i nadaljni prispevki za troške zgradbe in za prometna sredstva, vsled dež. zbor. sklepa od 11. jul. 1896 in 5. marca 1897 dovoljeni. Slednjič bi morali upoštevati i to, da ne bo potem južna železnica, ko bi bila proga Celovec-Loka-Divača prometu odprta, se svojimi osebnimi kakor tovornimi tarifi tako predrzna, da osobito slovenske pokrajine z istimi hudo pritiska. Na primer nekoliko dokazov. Vzemimo vozne cene poštnega vlaka III. razreda za osebo:

Iz Divače v Pulj je 138 km in se plača 1 gld. 67 kr., iz Divače v Ljubljano je 101 km, tedaj 37 km bližje kot pa v Pulj, in se je plačalo do sedaj 2 gold. 50 kr., sedaj pa 1 gold. 95 kr. od osebe.

Iz Divače v Trst po državnej želez. je 40 km, se plača 52 kr., iz Divače v Trst po južnej železnici je 43 km in se je plačalo do novega leta letos 1 gld. 10 kr., sedaj se plača pa 90 kr. od osebe.

LISTEK.

Iz predalov suhoparnega številkarja.

(Številkarjeve sanje: misli, da govori v veliki dvorani pred zbranim občinstvom.)

(Dalje.)

Vendar glede vztrajnosti in hitrosti zaostajamo Evropejci mnogo za drugimi narodi. Tako tekajo v cesarstvu Maroko poštni seli med mesti Tanger in Fez za malo frankov v 4 dneh, akoravno znaša zračna črta čez 170 km. ter med mesti Tanger in Maroko celo v 7—8 dneh, če tudi je čez 450 km. daleč. Zadovoljni so s slabo hrano: z nekaj smokvami in malo kruhom ter spe na prostem vse jedno, če je lepo ali grdo. Da zjutraj ne zaspe, privežejo si na gole noge vžigalno nit, katera vedno dalje tli in ko dogori, opominja sela zelo občutljivo na odhod. Navadno gre tak sel kolikor moč naravnost, preplava reke in prepleza gore, dostikrat po vseh štirih, vkljub jesenskem dežju, poletni vročini in zimskemu prahu ter žeji. Tako premeri tak najbolj usmiljenja vredni človek leto za letom vse cesarstvo na vse kraje.

Še boljši za hojo so Hovas (najmočnejši rod na Madagaskarju). Obloženi z bremenom potrebuje od obrežja do gl. mesta (Antananariva) samo 4 dni, akoravno ta razdalja znaša 360 km. — Še hitrejši pa so Indijanci in med temi morebiti prvi Tarahumari v Sr. Nevadi v skalnatih gorah, 64 km. ti prehodijo v 6 urah in celo 800 km. v 6 dneh ter ob enem še neso 30 funtov. Eden izmed njih je tekel neprenehoma 16 ur. Tujca se tako boje, da te ne vidi drugega, kot same pete, precej so v luknjah kakor alpski zvisci.

Stari Peruvanci so imeli take sele, ki so v 24 urah prinašali važne novice 280 km. daleč. Ravno tako Mehikanci. Montezuma je večkrat imel na mizi ribe, ki so pred 24 urami še plavale v mehik. zalivu t. j. čez 50 zemlj. milj daleč. Na Kitajskem in sploh v južni Aziji so ljudje, ki s konjsko hitrostjo prevažajo ljudi.

Tudi grški hemerodromi so za čudo daleč prehodili ali bolje pretekli v enem dnevu. Tako beremo, da je neki Fidipid premeril vso pot iz Aten v Lacedemon in nazaj v 2 dneh, akoravno znaša vsa daljava 30 zemljepisnih milj. In neki Evhid je celo pretekel v 1 dnevu 185 km., da je namreč po bitki pri Plateji prinesel čist ogenj iz

Delfi, ker so ga doma sovražniki oskrunili; toda revež je umrl vsled prevelikega napora. O Ladiju, najboljem brzotoku Aleksandra Macedonskega, se je reklo, da teče tako na lahko, da se njegova sled v pesku niti ne pozna. Leta 1896, ko so se pri dirki skušali najboljši brzoteki na Grškem, pretekel je neki Grk 40 km. v 3 urah in 18 minutah, torej na sekundo po 3.367 m.)*

Precej hitrejši so brzoteki, če se gre za kratko pot ali kratko dobo. Še na daljšem potu bo hitel dober brzec po 26 m. Na Ruskem tekajo tudi ženske za stavo (še tega se manjka!), vendar pa nobena ne sme teči čez pol ure. Ena taka dirjalka pretekla je v pol ure 7.5 km. ali 4.15 m. na sek. Poznam nekega vojaka, ki je pretekel nekoč v 23 minutah celih 7 km. ali dobrih 5 m. v sekundi.

Da pa hoče konj dohajati najbolje brzoteke, mora že dobro pobirati stopinje (mora že, kakor pravijo, prednje noge tako hitro prestavljati, da jih zadnje ne dohajajo), kajti preteko do 7.2 m. Nikjer še nisem bral, da bi kateri več pretekel,

*) Opomba: »m.« pomeni vedno meter in ne miljo, kakor se je pomotoma natisnilo v podlistku štev. 56 odst. 4, kar so čitatelji gotovo opazili.

Kako je pa iz Ljubljane na Dunaj: po južnej železnici je 445 km, ter se je plačalo do novega leta 10 gld. 50 kr. sedaj se plača pa 8 gld. 8 kr. od osebe. Iz Ljubljane na Dunaj po državni progi via Beljak - Amstetten je 612 km dalje, dakle 167 km več kakor po južnej železnici, in se plača 6 gld. 90 kr. od osebe.

Vzemimo na primer tovarne tarife: Iz Ljubljane v Trst po južnej železi je 147 km in se plača od vagona lesa 35 gold., iz Ljubljane via Št. Peter v Reko je 174 km dalje, tedaj 27 km dalje nego iz Ljubljane v Trst in se plača tudi 35 gld. od vagona lesa kakor v Reko.

Iz Ljubljane v Divačo je 101 km tedaj 73 km bližej kot pa v Reko, in se mora plačati od vagona lesa 32 gold., dakle samo 3 gld. manj kot pa v Reko, akoravno je v Divačo 73 km bližej kot pa v Reko.

Da je po novem letu letos južna železnica osobne tarife III. razreda nekoliko znižala, je res, a je tudi istina, da je ceno vožnje od prtljage čez 25 kilogramov teže potrojila, in cene I. in II. razreda povišala tako, da bo s tem poviškom povišek III. razreda več kot poravnala.

To so, visoki deželni zbor, mej južno in državno železnico primeroma drastične razlike mej tarifnimi nastavki, in južna železnica bo tem potom državljane in državo gospodarsko in denarno oskubila.

Pred par leti sem vprašal prilično nekega uradnika južne železniške uprave, kako da misli on o tem, ako bo in kedaj da bo proga Celovec-Loka-Divača grajena; on je jednostavno odgovoril: »nikoli!« Jaz sem potem rekel: Je res pereče to vprašanje, osobito za upravo južne železnice, ker bi proga Celovec-Loka-Divača-Hrpelje-Kozina-Trst progi juž. žel. občutljivo konkurenco provzročala, zato pa z vso svojo močjo tej progi nasprotuje. On je odgovoril: »in bo vedno nasprotovala ter jo tudi zabranila, kajti kdor ima kapital, ima i ves svet pod svojo oblastjo.«

To so pomenljive besede, komu da bi bila proga Celovec-Loka-Divača na poti in od kje da izhaja odpor proti toliko zaželeni progi.

Visoki deželni zbor! Vsi dokazi in okoliščine, katere sem povedal, slonijo na čistej istini, kateri se s pravega, poštenega avstrijskega stališča ne dajo na nobeno stran ovreči in koji govoré proti gradnji proge Bohinj-Gorica ter za progo Loka-Divača govorijo. In ako upoštevamo konečno i to, da bi proga Lesce-Bohinj-Gorica le kakih 20 km, proga Loka-Divača z vipavsko progo skupaj 120 kilometrov po svetu vojvodinje Kranjske vozila, pospešujoča v eminentnem smislu besede obrtnijo, trgovino in sploh narodnogospodarstvo naše vojvodine. In ožigled temu, da dobi s progo Loka-Divača naše glavno pomorsko tržišče Trst zlato prihodnjost, nasproti bi bila Trstu ta zlata prihodnjost skozi progo Bohinj-Gorica baš pred njegovimi vrati pokopana, ker bi bil Trst od južne železnice in njenega kolodvora v Trstu slej kot prej odvisen.

Nasproti temu bi pa služil progi Celovec-Loka-Divača-Hrpelje-Kozina-Trst morski zaliv Milje (Muggia), kjer se kolodvor državne železnice nahaja, vsestransko neodvisno in povoljno. V tem zalivu je glavno trgovinsko in industrijsko sre-

dišče, tam je 20 raznovrstnih velikih tovarn, na primer: parni mlin Economo, Lloyd arsenal, mestna plinarna, tovarna asfalta, mestna klavnica, mineralnega olja čistilnica, elektro-tehno-mehanična delavnica, stabilimento tehniko triestino, tovarna za ruženje riža, vrvena tovarna, tovarna vegetabilčnih olj, tovarna esenc in olja, potem so v delu: livarna za jeklo in plavži za železo. Vse te tovarne so v neposrednem obližju državnega kolodvora Št. Andrej; tega kolodvora v neposredni bližini se nahajajo tudi ladijotesalnice v Miljah in sv. Rok, kakor bo i že potrjena železnična proga Trst-Koper-Poreč-Kanfanar temu kolodvoru pridružena.

Gospoda moja! To so momenti, koji govoré odločno za progo Celovec-Loka-Divača. Tudi oni moment govori za to progo, da bo uprava južne železnice vsled konkurence od strani proge Loka-Divača bolj mehka in človeška postala pri dogovorih glede odškodovalne svote za podržavljenje južne železnice.

Prava nesreča bi bila ne le za Trst, nego za skupno državo našo, ako bi se proga Bohinj-Gorica, ta tehnična mešanica, res gradila.

Kako bi moglo vender ministerstvo tako neozirljivo biti, da bi prezrlo glasove brezštevilnih resolucij, peticij in deputacij, izišlih na državni zbor, na ministerstvo in na najvišje mesto od več nego deset milijonov prebivalcev za progo Celovec-Loka-Divača.

Velečastita gospoda! jaz si po vsem tem nikakor ne morem misliti, da bi visoki deželni zbor kranjski proti, nego da bo glasoval za resolucijo proge: Celovec-Tržič-Kranj-Loka-Divača.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. marca.

Parlamentarna komisija desnice se je sicer poslednje dni minulega tedna že sošla k posvetovanju, toda vprašanja, ki so sedaj v prvi vrsti na dnevnem redu in zahtevajo nujne rešitve, se še niso mogla do cela rešiti. Kje tiči vzrok, ki ovira to akcijo, dosedaj še ni jasno, vendar pa je temu največ krivo to, ker zastopnikom desnice še ni poznat program nove Thunove vlade. Kakor poročajo »Narodni Listy«, je bil po naročilu izvrševalnega odbora načelnik Jaworski pri ministerskem predsedniku. O tej misiji je poročal odboru ter povedal, da je načrt nove vlade obsežen le v par stavkih. Glavna njegova težnja obstoji v tem, kako bi spravil parlamentarni voz zopet v pravi tir. Vse drugo se mu zdi manj važno. Grof Thun bo skušal vladati konstitucionalno, ako pa to le ne bo šlo, bode pa moral poskusiti tudi drug način vladanja. To in pa poziv na vse stranke državnega zbora, naj pripomorejo k mirnemu razvoju parlamentarnega življenja, bo vse, kar namerava grof Thun povedati povodom otvoritve državnega zbora danes teden. Da se pa pomire razburjeni nemški elementi, želi vlada, da se prepusti jedno predsedniško mesto opozicijskim strankam. Izvrševalni odbor je bil takoj zadovoljen s tem pogojem in je naznanil levičarjem, naj si v kratkem izbere sposobnega moža za to mesto. Predsedniško vprašanje je dosedaj še le toliko rešeno, da se prepusti mesto prvega predsednika katoliški ljudski stranki, o kateri se pa še ne ve za gotovo, bode li kandidovala dr. Fuchsa ali vendar barona Dipaulija. O kandidatih za podpredsedniška mesta, kakor tudi o tem, koliko podpredsednikov se bode določilo, ni ničesar znano, razven da prevzame dr. Kramar jedno mesto in jedno zasede član opozicije; ali prvo ali drugo, o tem seveda tudi še ni nikake gotovosti. O znani lex Falkenhayn je sklenil izvrševalni odbor proti želji nekaterih poljskih zastopnikov, da je ta postava za silo z zaključkom 13. zasedanja bila sama po sebi razveljavljena in je veljala sploh le tako dolgo, dokler bi se ne bil rešil predlog poslanca Jaworskega glede spremembe poslovnega reda. Kakor je padel kot nerešen ta predlog, tako se je moralo zgoditi s Falkenhaynovim zakonom.

Mladočeški poslanci o položaju. Minuli petek so priredili mladočeški poslanci dr. Blažek, Březnovski in nekateri drugi volilski shod, na katerem se je pa razpravljalo le o novi vladi in čeških zahtevah. Pred temi možmi pa je dobil besedo nečak Julija Gregra, jeden novejših čeških politikov Groš. Ta je vzel najpreje na rešeto spre-

menjene Gautscheve jezikovne naredbe, s katerimi on ni zadovoljen. Z novimi naredbami se je provzročila češkemu narodu baje nova škoda i z državnopravnega kakor tudi s stališča narodne enakopravnosti. Govornik pravi, da je z novo naredbo razdeljeno češko kraljestvo v tri jezikovne dele, državnopravna ideja pa se je prekršila tudi s tem, da se je izdala za Moravsko posebna jezikovna naredba, za Šlezijo pa še sploh nobena. Vsled tega pa tudi Mladočehi ne smejo vladi ponuditi roke, akoravno je bil pozvan v ministerstvo dr. Kaizl. Grofa Thuna Čehi dobro poznajo, on pa Čehi in bode toraj lahko vedel uravnati svoje korake. Izpolni naj jim željo, ki jo goje že za davnih dnij, pregovori naj vladarja, da se da kronati za češkega kralja, in vse bo rešeno. Ta precej ostra izvajanja je skušal deloma ublažiti nadaljni govornik dr. Blažek, ki je povedal navzročim, da grof Thun sicer res ni bil vedno prijatelj Mladočehov, toda da ne bo vladal proti njim, dokazuje že poziv dr. Kaizla v ministerstvo. Dr. Kaizl gotovo ni samo zato odzval se povabilu grofa Thuna, da postane minister, marveč le pod gotovimi pogoji. V rokah pa ima tudi najvažnejši portfelj, s katerim bo Čehom večkrat lahko koristil. Res je, da ne bomo šli z novo vlado čez drn in strn, marveč imeli vedno pred očmi naše državnopravne zahteve, toda podpirali bomo pa vlado v vseh zadevah, ki se bodo pokazale obkoristne. Ti razgovori mej zastopniki češkega naroda so najboljši dokaz, da je tudi mej Mladočehi veliko nezadovoljnejev, vendar ostanejo, ko se gre za res, vselej v manjšini.

Startje revolucije. Včeraj je vse »zavedno in napredno« prebivalstvo slavilo obletnico, ko je pred 50 leti izbruhnila v središču Avstrije revolucija, ki je potem preplavila malo ne vso monarhijo. — Prelilo se je dovolj krvi iste dni in marsikomu provzročilo več škode nego koristi. In ta dan, oziroma obletnica tega žalostnega dne se je slavila včeraj na mnogovrstne načine na Dunaju in po vseh večjih mestih Avstrije, koder je kaj prebivalstva, ki se je že popolnoma »osvobodilo klerikalnih spon«. Prirejali so se shodi, obhodi, veselice, sem ter tje tudi razsvetljave hiš in druge jednake naprave, povsod pa se je navzočim slikala »črna tema«, kateri je prebivalstvo dalo slovo z uporom dne 13. marcija 1848. Demonstracije in shode prirejali pa so le socijalni demokratje in njim popolno jednaki bratci nemški nacionalci. Kako popolno neumestno je postopanje teh prosvitljenih mož, uvidi vsak, kdor količ kaj pomisli, da 13. marec pač ni bil za avstrijske narode dan veselja, ampak, da je zasijala v Avstriji svoboda, ki pa v marsikaterem oziru ne zasluži tega imena, še le pozneje. Dne 13. marca se je pričel še le upor in pričetek upora vendar ne more vsakdo slaviti, kdor ni posebno »razsvetljen«.

V nemškem državnem zboru bi se morala z jutrišnjim dnem pričeti že razprava o vladni predlogi gledé pomnožitve vojnih in trgovinskih ladij, toda akoravno je predloga že rešena v prvem branju, se vendar čaka z drugim branjem in pride toraj jutri na dnevni red novi vojaškokazenski zakon. Razni listi zatrjujejo, da vso razpravo zavlačujejo le člani centra, ki so si pridržali pravico, da se bodo pred drugim branjem še dobro premislili, kako jim je pravzaprav svoje korake. Vse je odvisno od vlade, kako se bo ozirala na njihove zahteve. Vlada seveda z vso silo pritiska na cerkveno oblast, naj pregovori člane centra, da se udajo vladni zahtevi. S tem spravljajo nekateri v dotiko potovanje kardinala Koppa v Rim, kjer naj bi vplival na papeža, da se bo izrekel za vladno zahtevo. Toda na tem ni najbrže mnogo resnice, kakor tudi ni posebno verjetno, da bi imel kardinal Kopp nalog, naj posreduje pri Vatikanu v zadevi katoliških misijonov na Kitajskem.

Krečansko vprašanje. Zola - Dreyfusova afera v Parizu, ki je zanimala ves omikani svet, in pa v poslednjem času nagla sprememba v avstrijskem ministerstvu, sta za nekaj časa potisnili v ozadje krečansko vprašanje, ki je sedaj prišlo zopet na površje. Ne govori se pa sedaj več toliko o bodočem guvernerju, ampak le o tem, kako definitivno napraviti mir na otoku Kreti. Berolinski oficiozni listi prinašajo v tem oziru novo vest, ki more, ako se vresniči, potisniti dolgotrajno vprašanje vender nekoliko naprej. Trem velevladnim, namreč Angliji, Franciji in Rusiji se je naročilo,

tedaj je menda to skrajna meja. May in njegov rudeči brat Winnetou ste že znala tako teči. Še bolj vztrajen pri tem je bil Winnetou, kajti zamogel je teči tako hitro celih 10 minut, torej je v tem kratkem času pretekel več ko 4 km. Seveda je moral imeti sila močne prsi in vztrajne pete. Tekla sta pa tako, da sta se držala naravno nekoliko pripognjeno, delala z eno nogo velike skoke, na drugo se samo opiraje toliko časa, da se je utrudila, potem sta jih pa menjala. Tako brza sta bila pa samo takrat, kadar se je šlo za važen napad ali beg pred nenadnim sovražnikom.

Tudi dalje časa se človek lahko premika s hitrostjo 5—6 m., če se posluži pripravnih pomočkov. V francoski pokrajini »les landes« so skoro vsi pastirji in poštni seli na hoduljah (Stelzen), ki so večina visoke po 1.5 m. Urni so tako, da zlahka dohajajo dirjajočega konja, pa tudi tako izurjeni in navajeni, da ti utrgajo v diru s tal cvetlico.

Če si na podplate privežeš posebne koleščke (Rollschuh), si tudi lahko tako uren.

(Dalje sledi.)

naj izvrše pred vsem potrebno pacifikacijo. Mogoče je celo, da stopijo te tri velevlasti na mesto dosedanjega evrop. koncerta, ki se je sedaj vsaj navidezno pečal s krečanskim vprašanjem. Vele-vlasti bi imele popolno prosto roko v svoji akciji in se bo baje vprašanje glede nameščenja guvernerja rešilo kar mimogrede. Tu je potem na vse zadnje še mogoče, da prodre s kandidaturo grški princ Jurij. Seveda vse to, kar se dosedaj govori in piše, še ne bo rešilo perečega vprašanja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. marca.

(Prevzvišeni gospod knezonadškof) se je odpeljal včeraj z brzovlakom na Dunaj k škofovskim posvetovanjem.

(Imenovani knez in škof ljubljanski) mil. gosp. dr. Anton Jeglič se je z Dunaja povrnil v Serajevo, odkoder se je minoli petek podal v Larkromo, kjer ostane mesec dni, od tam se o Veliki noči zopet začasno vrne v Serajevo.

(Deželni predsednik) ekscelexca baron Hein se je za nekaj dni odpeljal na Dunaj.

(Imenovan) je dr. T. Zarnik sekundarjem v tukajšni bolnici.

(Velikonočne duhovne vaje za moške) bodo od dne 18. t. m. zvečer do 21. zjutraj. V sobotni številki je sicer odbor slov. krščansko-socijalne delavske »Zveze« poročal, da bodo veliki teden, toda mej tem so č. gg. misijonarji postali prosti za prihodnje praznike, ker je sv. misijon v Zagorju — radi bolezni — prepovedan, in tako so pripravljeni imeti duhovne vaje za moške že o prihodnjih dveh praznikih. — Odbor »Slovenske krščansko-socijalne delavske »Zveze« v Ljubljani« nam je o tej stvari poslal nastopno naznanilo:

Od vseh strani se je slišala želja, da bi slovenski kršč.-soc. delavci če le mogoče, skupno prejeli velikonočno sv. obhajilo. — Da tej želji vstreže, naprosil je odbor »Zvezin« č. gg. misijonarje, da bi članom in društvom kršč.-soc. organizacije v Ljubljani naklonili za Veliko noč dobroto kratkih duhovnih vaj. Č. gg. misijonarji so radostno obljubili. In tako se bodo te velikonočne duhovne vaje za moške začele v petek pred praznikom sv. Jožefa ob 7. uri zvečer v cerkvi Jezusovega Srca s pesmijo: Veni S. Spiritus (Pridi, sv. Duh!) in govorom. Drugi dan, praznik sv. Jožefa, bo ob 7. uri zjutraj sv. maša, nato govor, in potem zopet sv. maša; zvečer ob 5. uri zopet govor. V nedeljo ravno tako kakor v soboto. V ponedeljek ob 1/2 5. uri kratek nagovor, sv. maša, med mašo skupno obhajilo.

»Zvezin« odbor prijazno vabi vse moške člane kršč.-socijalne organizacije in sploh vse krščanske moške k tem velikonočnim duhovnim vajam. Odbor slovenske krščansko-socijalne delavske »Zveze«.

(Pojasnilo.) Pri letnem poročilu o delovanju kmetijskega društva v Horjulu smo omenili, da se je vsled borbe omenjenega kmetijskega društva proti žganjepitju v l. 1897. žganja manj prodalo za 2684 gld. Popraviti nam je to s tem, da je bilo za 2684 gld. manj daca plačanega od žganja, da se je torej žganja v tem letu samo v horjulski dolini potočilo za okroglih 13—14 tisoč gold. manj, nego prešnje leto, kar se sme res imenovati ogromen uspeh kmetijskega društva v Horjulu v borbi proti vse razjedajočemu alkoholizmu. Odbor društva ima pač v tem za mnoge neosnovane napade najlepše zadostilo in prijetno zavest, da z velikim uspehom deluje za pravi blagor ljudstva.

(Za gospodarske zadruge.) Dodatno k sobotni notici pod tem zaglavjem objavljamo še nastopne vrstice: Laščine večim priporočamo mesečno prilogo glasila tridentske kmetijske družbe, ki do naša v tem oziru zelo praktične stvari. Naroča se lahko: »Giuseppe Pedrotti, segretario del Consiglio provinciale de l'Agricoltura« v Tridentu.

(Tržaški škof — panslavist!) Še nedavno temu smo dejali, da je trn v očeh iredenti tamošnji škof msgr. Šterk in da delujejo tamne sile, da bi izpodkopale tla pravičnemu vladiki. Tako priliko so našli zopet zdaj. Vladika Šterk je namreč odredil, da bode šest propovedij v slovenskem jeziku za postno dobo v cerkvi sv. Jakoba v Trstu. Ta korak je popolno opravičen, ker je velika večina šentjakobske župnije slovenske narodnosti. Človek bi mislil, da proti tej odredbi škofovi vendar ne more žugnuti živi človek žal

besede, ker toliko pravičnosti se sme pričakovati že po naravi od slehernega človeka. Toda ta stvar je zbudila največje razburjenje v krogih tržaške iredente, katera v svojem glasilu »Piccolo« nazivlje skofa naravnost — panslavistom. Kdor pozna tržaške razmere, kakoršne so se razvile v poslednjih par letih, oni se ne bodo čudili, da baš židovski list »Piccolo« tolikanj pisari proti slovenski duhovščini v Primorju in da zamore dobivati ta list tako točnih informacij iz duhovenskih krogov. Saj se je zanesel — žali Bog! — ravno v neko vrsto »katolikov« neki duh, ki popolnoma soglaša z iredentovskimi nazori, katerih odkladišče je tržaški »Piccolo«. Seveda mislimo krog takozvanih »Amicovcev«, onih katolikov, ki so si izbrali za drugi poklic zatiranje slovenske in propagiranje italijanske narodnosti tudi v posvečenem hramu božjem in kateri katoliki bi s svojimi garibaldinskimi somišljeniki vred hoteli, da se poitalijanči kar čez noč tudi vsa tržaška cerkev. Ker pa, kakor smo to že omenili, vladika Šterk v svoji pravičnosti ne more pripoznavati teh nazorov svoje okolice, radi tega ga črnijo v listu, ki ni duhovensk, da bi se tako ne slutilo, iz katerega peresa prihajajo taki napadi. V istem poročilu je pisalo tako pero, da škof protežira slovenske duhovnike in da proganja italijanske. Take besede so vendar najdrznejše obrekovanje. Naj bi pisec takih obrekovanj vendar javno navel jeden sam slučaj, da bi bil vladika Šterk proganjatelj italijanske duhovnike! Toda stvar je drugače razumeti. Imenovani krogi »Amicovi« hočejo dušiti svojo slabo vest z izmišljotinami o škofu Šterku, kajti oni sami so tisti, ki že ne morejo pričakati moža na mestu Šterkovem, ki bi kar na mah zadušil slovensko narodnost v tržaški cerkvi in ker jim Šterk ne izpolni te želje, zato ga pitajo panslavistom.

(Iz Kamnika) 10. marca. Danes izročila je deputacija občine Ihan pri Domžalah sklep ondotne slavnostne seje, da se v proslavo 50 letnice Nj. Veličanstva razširi ondotna šola v dvorazrednico, okrajnemu glavarju, kateri je deputacijo kar najtopleje vsprejel, ter jo zagotovil vsestranske podpore, da se čim preje uresniči sklep, ki dela čast za šolo vnetej občini.

(Izpred porotnega sodišča.) Matej Čuk po domače Čokovec ali Spukelj je bil zaradi poskušene umora in zaradi tatvine obsojen na deset let v ječo.

(Našel se je) te dni v tukajšnjem glavnem poštnem uradu nezapečaten »Couvert« z večjo svoto denarja. Zgubitelju zglašiti se je pri navedenem uradu, kjer se najdenina hrani.

(C. in kr. državno vojno ministerstvo) razpisuje dobavo sekirnih krampov, količev za pritrjevanje šotorov in zapon pri hlevnih uzdah. Razpis dobave in pogoje se lahko vpogleda v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 14. marca. Iz zanesljivih virov se poroča, da s programom, kakor ga je objavila sobotna »N. Fr. Pr.«, nima grof Thun nič skupnega.

Dunaj, 14. marca. Glasilo nemške ljudske stranke poroča, da odločujejo o taktiki manjšine v državnem zboru le nemški poslanci s Češkega, katerim se je v tem oziru pustilo popolno proste roke. — »Ostdeutsche Rundschau« pa izjavlja, da ne sme priti poprej na dnevni red nobena zadeva, dokler se ne preklichejo jezikovne naredbe. To je danes volja nemškega naroda na severnem Češkem.

Dunaj, 14. marca. »Deutsches Volksblatt« piše, da misli grof Thun spopolniti ministerstvo z ministroma za Češko in Moravsko ter da se je baje o tem v Pragi razgovarjal z vplivnimi nemškimi in češkimi veljaki.

Dunaj, 14. marca. Schönererjanci bodo takoj pričetkom zasedanja državnega zbora vložili predlog, naj se pozove na odgovor bivši minister Gautsch radi znane višješolske naredbe.

Dunaj, 14. marca. Načelnik bosniške vlade baron Appel stopi v pokoj. Na njegovo mesto se imenuje general v Krakovu, baron Albori.

Dunaj, 14. marca. Pred sodiščem je bil obsojen mestni stražnik na 14 dni zapora, ker je soc. dem. poslanca Cingerja s siloma odvel iz zbornice, pri čemer je bil Cinger nekaj poškodovan.

Dunaj, 14. marca. Obletnica 13. marca se je obhajala na Dunaju še precej mirno. Na osrednjem pokopališču se je zbralo do 60.000 socijalno-demokratskih delavcev, nemško nacionalecev, nemških dijakov in več deputacij svobodomiselnih strank državnega zbora. Na grobove so položili do 200 vencev. — Tudi v drugih mestih ni bilo nemirov. Gradec je bil v soboto zvečer razsvetljen.

Gradeo, 14. marca. Shod nemško-liberalnih veleposestnikov je sklenil, naj njegovi člani vstrajajo v dosedanji zvezi s tem namenom, da ostane nemško-liberalno veleposestvo neodvisno od vlade. Ako bi tega ne mogli izposlovati, tedaj morajo takoj izstopiti iz kluba veleposestnikov.

Levov, 14. marca. Poljski klub je sklenil, ne biti zastopan v predsedstvu. — Vest, da bo bivši predsednik Abrahamowicz poklican v gospodsko zbornico, ni osnovana.

Budimpešta, 14. marca. Ministerski predsednik grof Thun in oni člani njegovega kabineta, v katerih področje spada obnovitev nagodbe, pridejo v kratkem sem, da se osebno dogovore s svojimi ogerskimi tovariši. Dan prihoda sicer še ni določen, toda najbolj verjetno je, da se v to porabi čas pred otvoritvijo državnega zbora.

Madrid, 14. marca. Nevarnost, da bi nastala vojna mej Španijo in Severno Ameriko, je odstranjena.

Umrli so:

11. marca. Frančiška Galle, posestnica, Franc Jožefa cesta 3, delalotis cordis. — Serafina Cecilija Rattinger, usmiljena sestra, 72 let, Radeckega cesta 11, ostarelost.

12. marca. Helena Mertel, zasebnica, 86 let, Streliske ulice 4, ostarelost. — Katarina Pavločič, posestnica, 58 let, Sv. Petra cesta 13, otrpnenje možgan.

V bolnišnici:

9. marca. Jernej Bambič, hlapec, 72 let, ostarelost. — Marija Kožuh, usnjarka vdova, 46 let, jetika. — Luka Germec, vrtnar, 62 let, plućnica.

10. marca. Ida Janša, črkostavca hči, 6 dni, življenjska slabost. — Aleš Šimenc, dninar, 45 let, jetika.

11. marca. Jožef Kastelic, posestnik, 77 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
12	9 zvečer	735,1	2,1	sl. vzh.	jasno	0 0
13	7 zjutraj 2 popol.	735 2 734 4	—1 7 9 6	sl. szah. sr. zah.	jasno „	
13	9 zvečer	734,5	3,6	sl. jug	jasno	0 0
14	7 zjutraj 2 popol.	735 8 734 9	—1 8 12 4	sl. szah. sl. vzh.	megla jasno	

Srednja temperatura sobote 2,8°, za 0,2° pod normalom.

Srednja temperatura nedelje 3,8°, za 0,7° nad normalom.

MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim uspehom rabi pri boleznih: motenem prebavljenju, želodčnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju sili do jedi, zgagi itd., ter katarih v sapilih, zasizenju, kašlju in hripavosti. 1—11

Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Društvo pogrebne bratovščine sv. Jožefa

bode imelo

19. sušca, t. j. na sv. Jožefa popoldan ob 4. uri v šolski sobi tukajšnjega frančiškanskega samostana svoj

letni občni zbor,

h kateremu so vsi moški udje povabljeni.

Odbor.

